

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลต่อการรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มมารดาที่ได้รับการเยี่ยมบ้านและไม่ได้รับการเยี่ยมบ้านจากนักศึกษาพยาบาล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ มารดาที่มีบุตรอายุระหว่าง 0-5 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลสันพระเนตร และตำบลสันทรายน้อย อำเภอสันทราย จ. เชียงใหม่

แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยเลือกแบบกำหนดพื้นที่กล่าวคือ กลุ่มทดลองคือ มารดาที่มีบุตรอายุระหว่าง 0-5 ปี ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลสันพระเนตร จำนวน 60 คน กลุ่มควบคุมคือ มารดาที่มีบุตรอายุระหว่าง 0-5 ปี ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลสันทรายน้อย จำนวน 60 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ได้แก่

1.1 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ผ่านการศึกษาด้านหลักสูตรและได้เรียนรายวิชาพื้นฐานที่ต้องนำไปใช้ในการให้บริการขณะเยี่ยมบ้าน อาทิ รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 1 และ 2 การพยาบาลสูติศาสตร์และกุมารเวชศาสตร์ การพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ หลักและกระบวนการพยาบาลเป็นต้น โดยนักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้ติดตามเยี่ยมบ้าน หญิงตั้งครรภ์ หลังคลอดหรือมารดาที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 5 ปี ติดต่อกัน 3 สัปดาห์ ๆ ละ 1-2 ครั้ง

1.2 สมุดบันทึกสุขภาพเด็ก ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-5 ปี ได้แก่ อายุ เพศ น้ำหนักแรกคลอด สภาพที่คลอด ประวัติการได้รับภูมิคุ้มกันโรค วัณโรค คอติบ ไอกรณ บาดทะยัก โปลิโอ หัด และบันทึกการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสอนเรื่อง โรคไข้หวัดและปอดบวมซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 แผนการสอนสุขศึกษาเรื่อง "โรคไข้หวัดและปอดบวม" เนื้อหาประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดและปอดบวมเช่น สาเหตุ อาการ การติดต่อ การปฏิบัติตัวในขณะที่เป็นหวัดและการป้องกันโรคไข้หวัดและปอดบวม เป็นต้น เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลใช้เป็นแนวทางในการสอนมารดาที่มีบุตรอายุระหว่าง 0-5 ปี ในขณะเยี่ยมบ้าน

1.3.2 ภาพพลิก เรื่อง "โรคไข้หวัดและปอดบวม" เนื้อหาประกอบด้วย สาเหตุ อาการ ความรุนแรง การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดและปอดบวม ซึ่งผู้วิจัยได้ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบการสอนขณะเยี่ยมบ้าน โดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับแผนการสอนและแผ่นพับที่แจก

1.3.3 เอกสารแผ่นพับ เรื่อง "โรคไข้หวัดและปอดบวม" ของฝ่ายระบบหายใจออกเสบเฉียงบพลันในเด็ก กองวัณโรครกรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์วัณโรคเขต 10 เชียงใหม่ และใช้แจกให้กับมารดาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามมารดา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของมารดากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร ลักษณะของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ และการสูบบุหรี่ของ สมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของเด็กอายุระหว่าง 0-5 ปี ได้แก่ อายุ เพศ น้ำหนักแรกคลอด สถานที่คลอด น้ำหนักและภาวะโภชนาการ การได้รับภูมิคุ้มกันโรค วัณโรค ตับอักเสบบี คอตีบ บาดทะยัก ไอกรน โปลิโอและหัด ประวัติการเจ็บป่วยเรื้อรัง และประวัติการป่วยเป็นไข้หวัดในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา

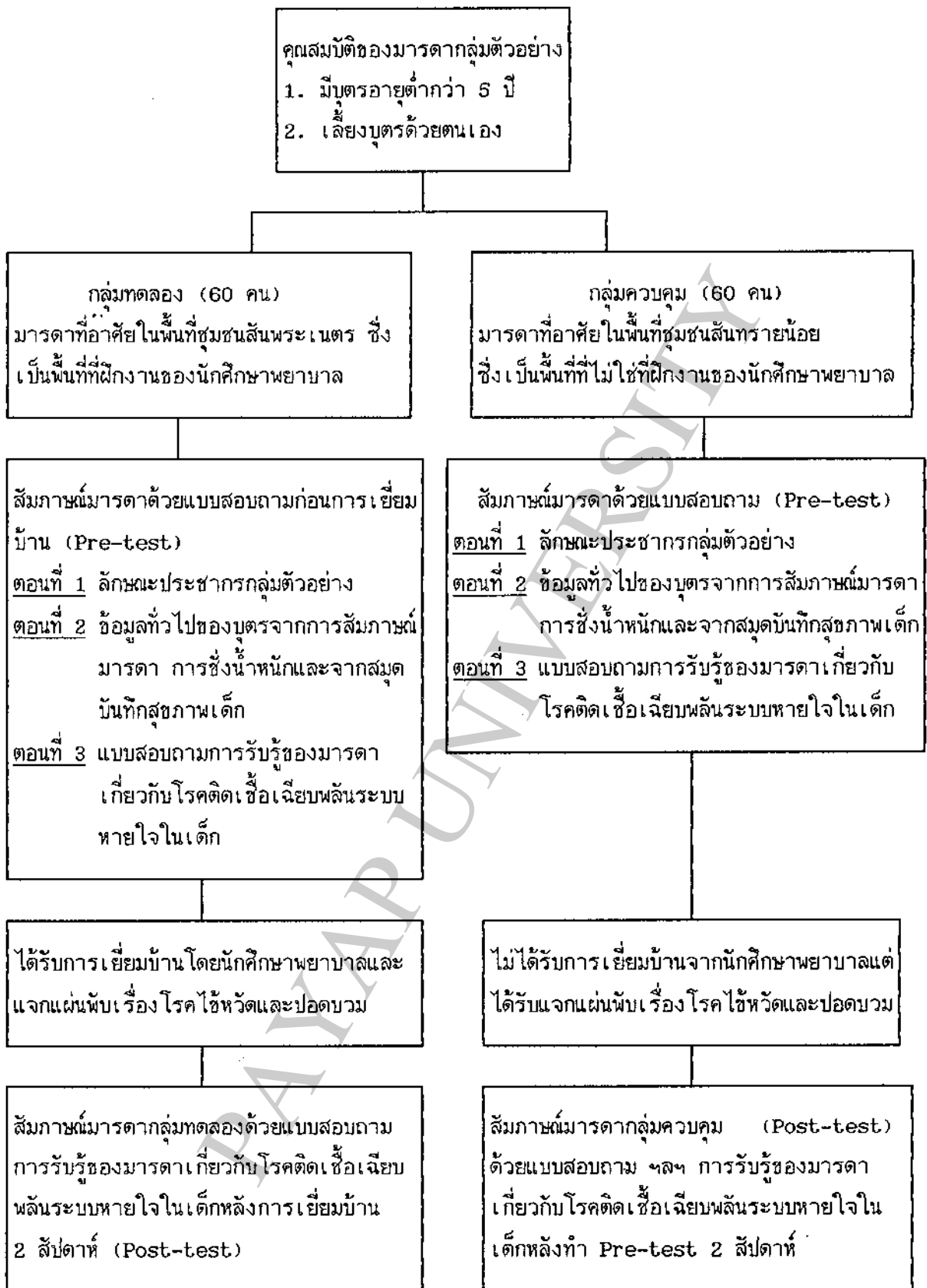
ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์มารดาในเรื่อง การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับอาการ ความรุนแรง การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดและปอดบวม จำนวน 24 ข้อ โดยให้มารดา เลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวในแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อ ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ เห็นด้วยหมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความในคำตอบนั้นถูกต้องไม่เห็นด้วย / ไม่แน่ใจ หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความในคำถามนั้นไม่ถูกต้อง โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้คือ

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจากประชากรที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้กลุ่มทดลองคือ กลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลสันพระเนตร ซึ่งเป็นชุมชนที่มีนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ออกฝึกปฏิบัติงานและให้บริการเยี่ยมบ้าน สำหรับกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในตำบลสันทรายน้อย เป็นชุมชนที่ไม่มีนักศึกษาพยาบาลออกฝึกปฏิบัติงานและไม่ได้รับการเยี่ยมบ้านจากนักศึกษาพยาบาล หลังจากกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเยี่ยมบ้านดังตารางต่อไปนี้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลตามต้องการแล้ว ได้ทำการตรวจสอบให้คะแนน ลงรหัส แล้วนำไปคำนวณด้วยเครื่องสมองกล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Pc⁺

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ
2. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็กก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ Paired T-test
3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ของอายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว จำนวนบุตรและลักษณะของครอบครัว กับการรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในเด็ก โดยใช้ Chi-square test และ Pearson Product Moment Correlation
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความแตกต่างกันทางสถิติใช้ความเชื่อมั่นในระดับร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย